Debreczen. 1892. XIX. évfolyam 268. sz. Szerda, November 16.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr, egy hóra 1 forint.
Megjelenik mindennap. vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő: Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchényi-uteza 1761. sz. Kunz József ur kereskedésével szemben.
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A bizalom.

Négy közlemény.

II.

Hogy a „nemzeti párt“ és „szabadelvű párt“ egyesülése kivánatos volna, azt belátja mindenki, aki a politikához egy kicsit ért és a szituácziót felfogni képes. A nemzeti párt kétségbeesett harcza a hatalomért, nem teszi azt válogatóssá az eszközökben, sőt ugy látszik azt a tervet fogadta el, hogy uralkodónak, kormánynak, minél több kellemetlenséget csináljon. Azzal akar hatni a kiegyezést féltőkre, hogy a védelem örve alatt, ostromot indit a kiegyezés ellen, szélsőbali ideákat proponál és támogat. A kiegyezés hivei be is látják a pártoskodás e nemének áldatlan természetét, szeretnék is valahogy utját állni s a nemzeti pártot a szabadelvű párttal egy lobogó alatt látni, ámde a nemzeti párt oly viselkedést tanusit, oly úton jár, hogy megközelitése igen nehéz, soha senki nem látná szivesebben, mint éppen ő.

Ámde, hol van ehez a közeledéshez lehetőség? Hol van ehez a b i z a l o m? Hogy lehessen közeledni egy oly párthoz, mely a függetlenségi zászlóba kapaszkodik és küzdelmében a függetlenségi párttal azonos, csak is czimeik különbözők. Hogy lehessen közeledni egy oly párthoz, amely a függetleségi párt harczmodorát elsajátitva, magáévá téve, éppen ugy szidja Bécset, mint amaz. Éppen ugy elnevezi a szabadelvű pártot Bécs rabszolgájának, lekenyerezettjének, uszályhordozójának, aulikusnak sat. mint amaz. Egy oly párt szájából hallani ezt, amely magát a kiegyezés hivének vallja, meglepő, s ha bár tudjuk, hogy ez nála csak vehemenczia és kormányra jutván, felhagyna vele egyszerre, még is rosz vért csinál, mert nem reális, nem férfias, de talán nem is tisztességes! és ha bár nem szivesen élünk e kifejezéssel, mert nagyon is gyakran emlegetett már, de mert legjobban megadja a dolog szinét, ki kell mondanunk: szörnyen jezsuita szagu!

Nem lehet eltagadni, hogy a „nemzeti párt“ küzdelmét ez a jezsuita szag teszi leginkább megközelithetlenné. Ez a szag terjed körülötte, a hova csak lép, amerre csak mozdúl. De hogy ne parafraziáljunk a dolog lényegére térünk:

Vajjon mi az a Bécs, avagy ki az a Bécs? Hogy a szélsőbal Bécs alatt mit ért és kit ért? Azt bölcsen tudjuk. A szélsőbal nem tud megszabadulni bizonyos rémlátásoktól, udvari c selszövényektől, kamarillától sat. Igaz ugyan, hogy e feltevés a szélsőbal lyalitását teljes értékére szállitja s annak is bizonyos jezsuita szagot kölcsönöz, de hiszen a szélsőbal loyaalitsában nem is hitt senki soha; de mikor ugyan ezt a Bécs ellenes gyanusitást az Apponyisták szájából halljuk csikorogni, a hideg fut rajtunk keresztül; mert hiszen ez a gyanusitás nem más, mint leplezett támadás egy oly uralkodó atyai őszintesége ellen, ki esküjét oly hűen tartja, mint egy szent. Az az állitás tehát, mely még mindig az udvari ármányt, kamarillát lát maga előtt s hogy az uralkodó egy ilyent megtűr, sőt talán befolyást is enged neki, annyira rossz hiszemű és annyira perfid, hogy aki ezt a szájába veszi és terjeszti, de más oldalról alázatos, hajlongó és kezeit dörzsöli a trón előtt, az a Tartüffök szerepét játsza és saját érdekén kivül nem szent előtte semmi.

Hogy a kiegyezés ily őszinte hiveiből nem szivesen kér az ember, azt megmagyarázza a dolog természete. És ha bár tudjuk, hogy a nemzeti párt amint kormányra jutna fokozott mérvben lenne aulikussá, fegyverei, a melyekkel küzd, annyira elriasztók, hogy a fegyverbarátság megkötése közte és a szabadelvű párt közt majdnem elképzelhetetlen. Csakis ugy képzelhető, hogy a szagtól, melyet ez a párt a szabadelvű pártba behozna, a szabadelvű pártnak fele menekülne. Ez pedig nem lenne nyereség az ügyre. A pártot megbontani, avagy talán szétbontani, hogy a nemzeti pártnak a kormányra kaput nyissunk? Nem lenne észszerű dolog. De még nagy kérdés valjon kormányra juthatna-e? . . .

Az, hogy ők magukról mit föltételeznek? Az üdvösségre még nem elég. Hogy saját pártjuk értekezletén és lapjaikban Apponyit Széchényi Istvánhoz hasonlitják s ez viszont, nagy szerényen pártjára háritja ama d icsőségeket melyeket nem ők küzdöttek ki, az még nem biztositja a többséget: hanem az a dicsekvés, melyet Kovács Albert a „Pesti Napló“ hasábjain csak nem régiben szinre hozott, hogy mily terrorizmust követett el a kissebbség a parlamentben, hogy nem engedték szóhoz jutni a többség vezérét, a miniszterelnököt, Tisza Kálmánt, hogy lett Tisza halálsápadtá, hogy roskadt vissza székébe, hogy estek be a szemei, stb. hát az ily szituácziók létrehozásával dicsekvő párt nem csak azt árulja el, hogy saját érdeke ügyében a kis ebbség terrorizmusát is kész proklamálni, hanem még azt a visszataszitó vonást is, hogy egy oly megrenditő lelkiállapot előidézésében, amilyet lefest, örömét leli. Hiszen e módd al a spanyol inquizicziő borzalmai is gyönyörrel mesélhetők, sőt jogosabban, mert ott nem az önérdek, de a vallási fanatizmus gyönyörködött a kinzottak szivet repesztő jajában.

Mindezek a dolgok tehát nem arra valók, hogy a nemzeti párt iránt akar a szabadelvű párt, akar az uralkodó bizalmát fölébresszék, s ha bár a vérfrissités szükségességét maga a szabadelvű párt is érzi, a nemzeti párt viselkedése oly idegenkedést teremtett maga ellen, hogy itt alig képzelhető más: mint harcz! Harcz a kimerülésig, harcz a végsőkig. Ha pedig, ami nem remélhető, olyan fuzió jönne létre, mely a szabadelvű pártot szétbomlasztaná, azt nyerné vele az ország, hogy a kormányváltozásoknak nem lenne vége hossza.

Apponyiéktól függ azonban, hogy ezt a mai idegenkedést megváltoztassák, s biztos lépcsőket épitsenek lábaik alá a kormány felé, az az: hagyjanak föl a két kulacsossággal. Szünjenek meg egyszerre szélsőbaliak és hatvanhetesek lenni. Ravasz politikájokat őszintére változtatni ne szégyeljék, a szabadelvü párt bomlásába pedig ne bizzanak. Mert ha a szabadelvü párt kezét szivére teszi, nem hullhat szét! Az ország javának egyedüli biztositására még mindig egy nagy és erős párt a garanczia, hát ezt a garancziát a szabadelvü párt hazafisága megfogja őrizni továbbra is, mert abban az egyben biztos lehet; ha ő nem megy Apponyiékhoz, hát Apponyiék mennek hozzá.

Ez lenne a szabadelvü párt és nemzeti párt közötti áldatlan harcznak leghumánusabb és leghazafiasabb megoldása: a kissebbség közeledése. Mert a többségnek a közeledésre nincs oka. A nemzeti párt küzdött ő ellene és nem ő a nemzeti párt ellen. A többség csak védte magát és pedig egy oly harczimodor ellen, a mely harczimodor, ha csak a szabadelvü párt minden presztizsét feláldozni nem akarja, nem engedi meg a közeledést, holott a kissebbség részéről, a harczi modornak ezen megváltoztatása nem csak észszerü, nem csak kiengesztelő, de lovagias is lenne.

Egy oly fuziót teremteni, mely egygyé alkotná a két pártot, országos érdek. Ennek a két pártnak, ennek a nagy erőnek összefogása eszére téritené a függetlenségi pártot is, hogy más irányt, más alapot, más tervet alkosson; de hogy ez a fuzió létre jöhessen, első kellék hozzá: a b i z a l o m!

A szabadelvü párt sprengolása helyett a szabadelvü párt megnyerését tüzze ki czélul a nemzeti párt, s áldani fogja érte az a nemzet, melynek czimét lobogójára tüzte. Az lenne az igazi „nemzeti“ vonás, magyar tett.

A belügyi tárcza.

Debreczen. nov. 15.

A Wekerle kabinet, mint ezt már lapunk tegnapi számában is közöltük, meg van alakitva, csak egy miniszteri szék vár még betöltésre: a belügyminiszteri.

Eddig az volt a rendes szokás, hogy a miniszterelnök egyszersmint belügyminiszter is.

A belügyminiszter kezében összpontosuló kormányzati hatalom szinte elválaszthatatlanná tette azt a miniszterelnökségtől, ami megint a pártvezérséggel járt együtt.

Ma Wekerle, ugy látszik, semmi szin alatt sem hajlandó megválni a pénzügyminiszterségtől s igy, mint egyideig Tiszánál, az elnökség egy nem közigazgatási kormányzati ággal lesz kapcsolatos.

Csakhogy most egészen más a helyzet, mint akkor volt, amikor Tisza rábizhatta a belügyminiszteriumot b. Orczy Bélára, a kabinet egy kevés dolgu, rokonszenves tagjára, akinek éppen csak repraezentálnia kellett.

Ma, éppen az uj kormány programm tokozott jelentőségei ad a belügyi tárczának, mert voltaképen ő rajta fordul meg az egész liberális reformpolitika sorsa

Nem szenved kétséget, hogy a kötelező polgári házasság, polgári anyakönyvezés behozatalát a dolog természetéhez képest föltétlenül meg kell előznie egész sor olyan törvényhozási alkotásnak, melyeknek aztán a liberális egyházpolitikai reformok betetőzését képeznék.

Legelső sorban áll ezek között a közigazgatási reform.

Az állam szempontjából oly elsőrangu fontosságu általános emberi viszonyok közhitelü nyilvántartását, szankczionálását, melyek egyrészt magukra a polgárokra, másrészt az államra nézve föltétlen biztonságot igényelnek: nem lehet olyan közigazgatási közegekre bizni, melyeknek megbizhatósága már alásuk ingatag természeténél fogva is, állandóan jogosult kétség tárgyát képezi.

Az állam csak azon esetben vállalhat teljes felelősséget a czége alatt vezetett anyakönyvekért, nevében megkötött házasságokért, ha ezen funkcziókat kizárólag az állam tisztviselői végzik.

Ennélfogva a kötelező polgári házasság, állami anyakönyv előkészitője az ál ami közigazgatás.

Ha az ország liberális közvéleménye komolyan akarja, (aminthogy akarja,) a radikális szabadelvü egyházpolitikai reformokat, akkor a közigazgátás államositása iránt sem lehetnek többé eltérő vélemények.

Epp ezért jár sok körültekintéssel az uj belügyminiszter személyének kiválasztása, mert arra kell főtekintettel lennie a kabinet fejének, hogy az uj ember ne csak platonikus hajlandósággal viselkedjék az állami közigazgatás iránt, hanem a kellő egyéni képességekkel, erélylyel és tapintattal is birjon annak gyakorlati keresztülvitelére. Ha ez nem sikerül, akkor az egyházpolitikai reformok megmaradnak még talán hosszu időre hangzatos, de gyakorlati tartalom nélkül való elvi kijelentéseknek.

S enek örülnének legjobbao a szabadelvüség összes ellenségei.

Külföld.

A helyzet Montenegróban. Montenegrói orosz forrásból szószerint a következők-t jelentik: „Szentpétervári főofficziózos forrás szerint a legmagasabb és legirányadóbb körökben nagyon rosszalják a montenegrói mozgalmakat és azt a forradalmi irányt, mely ott lábra kapott. Határozottan azt állitják, hogy az egész mozgalmat Ausztria-Magyarország insczenirozta és hogy a nevezett monarchia szitja ott jól fizetett ügynökei által — kik fájdalom montenegrói papok és előkelő polgárok — az elégületlenségét és Nikita fejedelem e leni ellenszenvet mivel a montenegrói viszály nagyon is bele illik az osztrák-magyar monarchia keleti politikájának keretébe. Az orosz udvari körök indignálódnak, hogy találkoznak montenegrói polgárok, kik az osztráknak eszközül szolgálnak. A montenegrói küldöttséget, mely Nikita fejedelem eltávolitását ment kérni Szt-Pétervárra, nem fogják fogadni sem az udvarnál, sem a kormánynál, mivel ezeket közönséges forradalmároknak tekintik. — Nikita fejedelemnek azonban Szt Pétervárról, még pedig legmagasabb helyről azt a tanácsot adták, hogy hagyjon fel despotikus kormányrendszerével és ne engedje, hogy Montenegró egy véres forradalomtüzhelyévé fajuljon“ — Eddig a szentpétervári félhivatalos forrás, mely már csak azér is fölötte fontos, mivel Csetinyéből jelentették.

—

Caprivi utóda. Berlini politikai körökben általában az a nézet van elterjedve, hogy a katonai törvényjavaslatnak nincs rá kilátása, hogy elfogadtassék. Még egyáltalában nincs megoldva a kérdés, hogy honnét vegyék a törvény életbeléptetéséhez szükséges összeget. — Nem maradtak minden hatás nélkül bizonyos kormánykörökre azok a tiltakozó gyülések, — melyek az országban itt-ott tartottak s a javaslatnak ellene nyilatkoztak. Egyébiránt jól értesült politikai körökben már is ugy beszélnek Loe tábornokról a 8. hadtest parancsnokáról, mint Caprivi gróf eshetőleges utódjáról. Ez megerősiti ama régebbi jelentésünket, hogy a birodalmi kanczellári állásra nem Waldersee gróf van kiszemelve.

—

A pápai állam helyreállitása. Utrechtben, az érseki palotában tegnapelőtt minden ország katholikus egyleteinek 570 küldötte bizalmas értekezletet tartott, a melyben katholikus nemzetközi egylet alapitását és az egyházi állam helyreállitását határozták el. A gyülésben Francziaország és Németország kiváló katholikus vezérférfiai vettek részt.

Tarara-bum!

(Szinészet, szinészek, direktorok.)

Irta:

Julius.

Ne tessék megijedni nem a szép miss Carmen felkapott banális zenéjü couplet-jéről akarok dalt zengedezni. Nem, a czimmel egyszerüen a dobolást akartam jelképezni.

Tarara-bum! bum! A debreczeni szinházra lejárt a pályázat. Ki igér többet érte. Először, másodszor, harmadszor — senki többet harmadszor.

Tehát a tiéd lesz!

Persze még a jövő sürü homálya födi, hogy ki lesz az a boldog direktor, aki idejöhet. Mert bizonyára boldog lesz.

A debreczeni közönségnél jobb és elnézőbb talán sehol a világon nincs s maga a város is annyit áldoz a szinházáért, amennyit kevés vidéki város.

Szóval, aki ide jön aranjuezi napoknak néz eléje. S nagyon jó volt azt a dobot megszólaltatni. Legalább összegyüjtötte a vidék java direktorait, kiknek versenyében győzzön a jobb.

Nem akarjuk profanizálni a szinészetet, hanem egyszerüen azt akarjuk jelezni, hogy nem tartjuk egyáltatában valami megközelithetlen szentségnek, hanem egyszerüen államilag,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Gavallérosan.

(Elbeszélés.)

Vértesi Gyulától.

(Vége.)

Dicsekedni ugyan nem nagyon dicsekedett vele, sőt a ki előtt csak lehetett titkolta, mintha bizony azt mindvégig titokban lehetett volna tartani.

Meg aztán, ha ő akarta volna is, bezzeg nem akarta a kis Melanie. Ez a kis sápadt, fehér ajku penészvirág végtelen boldog volt, hogy az emberek Laczival együtt látták. Apró, szürke szemének lázas tekintete egészen beleveszett ebbe a szép, egészségtől duzzadó férfiarczba és sovány karjaival kimondhatatlanul jól esett belekapaszkodnia az erős karokba, nem is gondolva rá, hogy vézna, gyereklányos termetével, fakó arczával, fáradt járásával milyen végtelen rosszul veszi ki magát a mellett a deli fiatal ember mellett.

Nem, ő nem gondolt erre Meg sem fordult az eszében, hogy Karády Laczi őt nem önmagáért szereti. Hiszen Laczi gazdag fiu, válogathatna, ha nem ő tetszett volna meg neki.

És az ezüst foglalatu tükör, nagyokat hazudott a kis Malenienak, mikor tőle kért tanácsot: szép vagy, kedves vagy, olyan mint egy baba!

Van e csunya lány, a ki ne látná magát szépnek, s mentül csunyább annál szebbnek Ezt már a természet jól rendezte igy el. A bájakért cserébe ad nekik bolond hiszékenységet önmagukban való bizalmat.

És a vágyakozó szerelem jelének magyarázza azt, mikor vőlegénye, leemelve csontos válláról a kis selyem kendőt — reszkető kézzel ér hozzá meztelen nyakához.

Pedig ha látta volna az utálatnak azt a kifejezését, mely arczát elöntötte épp e pillanatban — bizonyára nem álltatta volna magát.

De igy boldogságtól ragyogó arczczal beszélt:

— Látja, édes Laczi, érdemes volt eljönni — ugy-e nem bánja, hogy elhoztam?

Csakugyan el kellett hozni. Mert maga jó szántából nem jött volna el Laczi erre a majálisra. De a menyasszonya nagyon kérte, hát mit csináljon.

— Nem bánom édes. Csak azután jól mulasson.

— Magával csak. El se mozduljon mellőlem, édes.

— No hiszen, ez jó mulatság lesz — gondolta magában Karády Laczi. Csak legalább Tardossyék ne jönnének el. Micsoda találkozás lenne ez Margittal!

Eles tekintettel figyeli az érkezőket. A zöld lombokkal, apró zászlókkal diszitett kapun egyre érkeznek a párok. A fiatal, fehér csokros rendezők alig tudják őket bevezetni, olyan sokan vannak. De Margiték nincsenek köztük. Egy pillanatra csendes megnyugvást érez, hogy a találkozás, a melytől ugy félt, nem történt meg, de a másik pillanatban már olthatatlan vágyat érez a szép leány után, s előre nyujtott nyakkal, sovárgó szemmel néz a bejáró felé.

— Mit néz édes?

Ajakára tolul a daczos felelet, hogy megmondja neki, hogy azt nézi, hogy mikor jön be Tardossy Margit, az a viruló szépségü leány, aki most, hogy lázas vágyódással várja, még ezerszerte szebbnek, bájosabbnak tünik föl képzeletében.

Igen, őt várja, a kinek egy mosolygása felér az ő mennyasszonya százezer forintjával.

S olyan utálatosnak, olyan kiállhatatlannak találja a szerelmes tekintettel ismét felé hajló leányt, aminőnek talán még soha-

— Nos, mit néz?

— Semmit.

S hogy megnyugtassa, kezébe fogja vékony, kis, csontos kezét. Éppen jókor,

Most vezeti be Tardossy Margitot egyik fiatal rendező.

Izgatottságában ugy összeszoritja menyasszonya kis kezét, hogy az, ha nem szégyelné felsziszszenne fájdalmában.

vagy az egyes önkormányzati testületek által segélyezett vállalatnak, amelyre az üzleti kötések szokott módjai alkalmatosak.

Először : mert manapság már nem a színészet a magyar culturának és a magyar nyelvnek zászlóvivője, hanem igenis a magyar irodalom, a magyar hirlap irodalom — egészében és egyes tagjaiban — s ha ezek nem szorulnak kivéte ességekre, miért adjuk meg azt éppen a színészetnek.

Másodszor : mert a színészet legtöbb képviselője megszünt már az a rajongó idealista lenni — aki feláldozta mindenét: vagyonát, nevét s a közbecsülést — és vette kezébe a vándorbotot s barangolta be a hazát, küzdve, fáradva az édes hazai nyelv diadaláért. — De hál Istennek erre nincs is szükség. Tisztelt, becsült pálya a szinészeti, mely biztositja minden számottevő tagjának a jól megélhetést.

Harmadszor : mert a színészetnek nyujtott kedvezményekért cserébe nagyon ritkán nyujt ez annyi viszontszolgálatot a müvészet által nyujtható lelki élvezetek tekintetében, hogy méltányos lenne öket üzleti „területenkivüliség“ jogában részesiteni.

Nem is méltányos, nem is szabad. S a nemes város most, mikor alkalma van a legjobb szinigazgatók közt válogatni — használja jól fel az alkalmat : s kösse meg azzal a szerződést, akiben a legtöbb garanciát látja arra, hogy cserébe a város által nyujtott kedvezményekért s cserébe ezért a páratlan jó közönségért — a legjobb ellenszolgálatot képes nyujtani. . .

Hogy miben áll ez az ellenszolgálat ? — Végtelen kevésben ?

Tehetséges tagokban, tapintatos müvezetésben s legalább is nem tulságos alacsony moralis szinvonalban, ugy a darabok megválasztását, mint azok szinrehozatalát illetőleg.

. . . Ennyit csak szabad — ennyit csak kell követelni. . .

*

Wolff Albert a Figaro“ hires causeurje irta egyszer, hogy az irók akkor a legigazságtalanabbak önmagukkal szemben mikor a színészekről irnak.

Körülbelől. Nap, nap után jókora darab papirosokat firkálunk tele az ő dicsőitésükkel — elnézők vagyunk gyengéikkel szemben, beczézgetjük öket csekély előnyeikért — s elhitetjük — a közönséggel, hogy ök tulajdonképen a nemzeti cultura oszlopos bajnokai, s hogy az ő érdemeik megjutalmazása elengedhetetlen feltétele minden müvelt hazafinak — s mindezek mellett végezzük mi irók, hirlapirók szerényen és névtelenül a dicsőségnek legfeljebb néha kicsillanó fénye mellett — hogy azután az örökös éjszaka, a részvétlenség éjszakája annál sötétebb legyen — a nemzeti culturáért az igazi, a sorvasztó nehéz munkát.

Ök pedig élvezik a dicsőséget, az erkölcsi az anyagi sikereket — s megtoldjuk meg nem érdemelt dicséretekkel örömeiket . . .

Pedig bizony bizony mondom nektek a legtöbb színészről ha letörüljük az extázis az álpáthos mázát — alatta találjuk a számitó az okos üzletembert.

S ez jól is van igy.

Csak az nem lenne jó ha mi megfeledkeznénk róla, hogy a debreczeni szinház igen jó üzlet — amelyet potom áron nem lehet kivenni.

*

No dehát nem is akarják potom áron. A legjobb, legtöbb garanciát nyujtani képes direktorok a legszebb ajánlatokkal konkurálnak. S ugy szólván mindegyiknek van valami speciálisan latba vehető érdeme : Csóka háta megett a legbecsületesebb igazgatói multak egyike áll s maga még abból a gárdából való, mely a hazafiasságot nem tekinti becsalogató görög tüznek — hanem maga is egy a színészetért rajongó tetőtől talpig becsületes magyar ember. Rakodczai ez is az idealisták közül való. Két háza van a fővárosban s maga felcsapott vándordirektornak. Idealista mert maga is iró s reálista mert háztulajdonos. Helyén van az esze is szive is meg erszénye is.

Makót a legfinyásabb közönség a szegedi beczézgette — végtelen ügyes direktor, s maga is pompás színész.

Tiszai a vidék legjobb színésze s a finom izlésü kassai közönség kedvelt direktora. Eleven észjárásu ember, aki sok élvezetes estét fog szerezni a debreczeni közönségnek, ha ide jön. S még egyet : visszahozza a debreczeni közönség kedvenczét az ő feleségét : Ellinger Ilonát. S nem hagyhatjuk szó nélkül Halmait sem a miskolczi direktort aki feleségén kivül hozna még ide sok tapintatot, ügyességet s ambicziót.

A volt direktorunk nem pályázik. Okosan is teszi. Csak menjen ő Aradra. A debreczeniek valószinüleg sajnálni fogják mert volt egy az ő szemükben megbecsülhetlen tulajdonsága :

— Nem szerette a skribleréket !

Pedig azok ugy rajongtak érte !

Wekerle

(Az ő legkedvesebb első gyermekéről.)

A napokban mult két éve, mikor a magyar pénzügyminiszter először mondotta ki a képviselőház előtt ezt a büvös szót : fölösleg ! S mikor kimondta, hogy az évi mérleg 4040 frt pluszszal záródik : a tisztelt ház nevetni méltóztatott.

Jóizü derültség zsibaja, élczes megjegyzésektől phosphorisálva, hullámzott perczekig. — Mindenfelé a humoros hangulattól gömbölyü arczok, csillámló szemek, fölfelé görbitett ajkak mutatkoztak. Maga Wekerle is hiába fojtogatta magába e ragadó jókedvet ; a pillanat komolyságáért télkézzel elfödte arczát, de annál hatalmasabbat nevetett a tenyerébe, hogy homloka és nyaka kipirult, könye kicsordult belé. Péchy Tamás kaczagva nyult az elnöki csöngetyühöz, a jegyzők mind a hasukat tartották. A gyorsirók és terembiztosok profán mosolygása nem ritt ki a kedélyes együttesből. Utoljára a karzatokra is felhatott az általános derü.

Pedig, ha egyenkint megkérdeztük volna öket fenn és alant, mi nevetni való van azon, hogy az egyensuly az államháztartásban helyreállt s a 60 milliós deficzitek helyén Wekerle 4040 frt fölösleget mutat ki : aligha tudják helyes okát adni

Önkéntelen volt a humoros hangulat — Ilyenfélétől derül minden családi kör, ha gólya kelepel a háztödélen. Ez se mondható nevetséges eseménynek, mégis kiül a jókedv minden arczra, mikor a boldog atya behozza a függönyös szobából a kis babát.

Nevetnek rajtuk, — a kis poronty apró mivoltán, tátogó száján, csukott szemein, — nevetnek az uton, melyen érkezett, az alkalmon, mely életét okozta, az atyán, ki büszke önérzettel tekint az eredményre, melynek mesterét önmagában ismeri fel, bár azt is tudja, hogy a siker nem az ő akaratától függött. Nevet mindenki ilyenkor, még az atya is, s nevetésük fölér minden philosophiával, mely a te furcsaságodat birálhatná, földi emberélet.

Talán megérezte a képviselőház, megérezte Wekerle, hogy csepp anyányi felesleg, melyet a fluáncz-politikával sikerült világra hozni, a keresztelői hangulat derültségét ösztönszerüleg idézi fel, ezért tört ki belőlök a nevetés. Talán eszükbe jutott, hogy az államháztartás ez uj szülöttére a meddőség hány esztendején át kellett várakozni s nevettek a kis porontyon, melyet Wekerle atyai önérzettel hozott be a pénzügyi politika függönyös szobájából. Nevetett ő is, mint a ki az eredmény mesterét önmagában ismeri fel, bár azt jól tudja, hogy a siker nem egyéni akaratától függött, hanem a körülmények szerencsés találkozásától. Nevettünk végre szivünkből mindannyian a miniszter elődein, kik erre a sikerre szintén pályáztak, de eredménytelenül : bizonynyal nem

---

— Ne szoritsa ugy, édes.

— Pardon, jövök mindjárt. Kezdik a tánczot. Hozok magának tánczost.

Vissza is jött nemsokára valami huszár tiszttel, s azután ment Margithoz, s elvitte tánczolni.

Hiába is beszélnek akármit, a táncz egy nagyon kedves és nagyon okos dolog. Elviszi az ember a kis leányt a mama aggódó szeme elől, be az embertömeg legsürüjébe, oda a czigány elé . s mig a barna fiuk huzzák azokat az édes melódiáju dalokat, melyektől csak ugy bizsereg a vér az erekben, átöleli a leányt, u ki ringó termete hullámos vonalaival odatapad az emberhöz, s ugy sugja a fülébe azt, amit szenvedélye, vakul zakatoló szive az ajkára kerget.

Karády Laczi is megfeledkezik róla, hogy ott tánczol a menyasszonya is, s lázas tekintettel, kigyult arczczal figyeli minden mozdulatát, s előre nyujtja sovány nyakát, hogy hátha meghallana valamit abból a mit a vőlegénye beszél.

De nem hall semmit. Csak azt, hogy Margit felkaczag. Azután megint nem hall semmit. Nem hallja azt a suttogó, gunyos hangot, a melylyel a leány beszél :

— Látja, egy pillanatra megint hittem magának. Azt hittem, hogy férfi, daliás, büszke férfi, a ki ha szeret, szembeszáll az egész világgal. Pedig csak egy gazdag lány vőlegénye. Nem az irigység beszél belőlem. En már ugy sem tudnám szeretni, mert nem tudom becsülni . . ,

Minden szava ugy égeti a férfi lelkét, mintha tüzes szikrák hullanának rá. Összeharapja az ajkait és sápadtan, villogó szemekkel kiséri helyére a szép leányt.

— Ez az utolsó szava ?

— Az utolsó. Máskülönben sok boldogságot kivánok. Melanie nagyon szereti. No de hát nem is vesz meg az ember olyan dolgot, a mit nem szeret.

Mintha arczába csapott korbácsütés lnnne a lány minden szava. Margitot már elvitte más tánczolni, ő pedig még mindig ott állt egy helyben mintha a lába gyökeret eresztett volna, s vad indulat dult a lelkében, mikor menyasszonya szerelmes tekintettel epedő hangon beszélt hozzá :

— Menjünk már haza, édes !

Szinte durván feleli :

— Nem megyek még Megigértem egy pár jó barátomnak, hogy velök maradok itt. Bucsúzunk a legénységemtől.

A kis, fehér Melanie rosszkedvüen ül a kocsira. Érzi jól a sértés nagyságát, a mit vőlegénye elkövetett rajta azzal, hogy el sem kiséri, de nem mer szólni semmit.

Csak azt kiáltja vissza, mikor már elindult a kocsi :

— Laczi, vigyázzon magára!

Hogy vigyáz rá, mint a kereskedő a megvett portékára !

Vad, szilaj hangulat vesz rajta erőt. Leül az egyik asztalhoz s odainti a primás gyereket, odaülteti az ö ébe s ugy huzat vele . . .

A reggeli napsugár szürödik már át a galylyakon, mikor Karády Laczi még mindég hnzatja.

Fejét lehajtja a kezébe s valami véghetetlen, szomoru hangulatot érez a lelkére leszállani.

Micsoda élet lesz az övé !

A mellett a csuf, kis penészvirág mellett! Aztán eszébe jut annak a hóditó szépségü leánynak a szava :

— Nem tudnám szeretni, mert nem tudom becsülni.

És ezt mondják mások is. Háta megett lenézik, gyalázzák. Eladta magát !

— Acsi ! Hazajön velem az egész banda !

Otthon azután odaállitotta öket az első szobába, a másik szobában pedig főbe puffantotta magát, hogy meg se mozdult utána, mikor végigvágódott a padlón.

És tulajdonképen nem veszitett semmit sem azzal az élettel, a mit eldobott magától. Igy legalább megsiratta valaki őszinte, igaz könnyekkel.

rendeznek. A rendező bizottság tagjai: Győrfi Aladár disz elnök. Kontsek Géza a rend. biz. elnöke. Fejér Antal jegyző. Oszterhuber Rókus ellenőr. Borsy Lajos pénztárnok. Kezdete 9 órakor belépti-dij nélkül, — csupán az urak 1 frt fizetés mellett az estélyen tánczjelvényt váltanak. A mulatság tiszta jövedelme a Baross szobor alapja javára fordittatik.

— **Eljegyzés helyett a börtönbe.** Egy kádas-utczai uri család cselédje, kinek arczára még csak 16 tavasz hullatá virágait, olyan vőlegényhez jutott, kinél azt remélheté, hogy egybekelésük „még a lapokba is belejuthat.“ Ilyen fényes pártira lévén kilátása, ő is illendően akart neki menni a fontos aktusnak s ezt ugy vélte legczélszerübbnek, ha az uri családtól egészíti ki ruhatárát és egyéb ingóságait. Azonban az uri család nem nézte behunyt szemmel ezt a „kiegészitést“ és a cselédleányt átadta a rendőrségnek. Ily körülmények között a vőlegény visszalépett s igy a cselédleánynak csak az a vigasztalása maradt hogy eljegyzésének hire ime mégis „be ekerült a lapokba.“

— **Értesités.** Törkölyből a dijmentes pálinka főzésre engedély november hó 18. és 19-ikén fog a helybeli pénzügyőri szakasz hivatalnál, nagy-várad utczán kiadatni, melynél fogva felkéretnek a kertgazda urak, hogy az érdekelt kis üstösöknek ez engedélyt tudtokra adni sziveskedjdnek. Debreczen 1892. november hó 16-án. Török Bálint fő kertgazda.

— **A szörnyü fekete rém** a kolera, ugyszólván akadálytalanul halad előre magyarországi utjában, habár elég idő volt az ellene való védekezésre, mindazáltal még csak a fertőtlenitésről sem gondoskodtak. A fertőtlenités mindenesetre a legjobbnak bizonyult eszköz a betegség elszigetelésére, mert általa mintegy gátat emelünk a járvány ellen. Fődolog azonban mégis az, hogy a gyomor ellenálló képességét emeljük, s igy a Koch-féle baczillusok fejlődését ehetetlenné tegyük. E czélból a gyomort ugy külsőleg, mint belsőleg melegen kell tartani. És ezért mindenki hordjon magával a baskötőn kivül egy üveg konyakot is. Hogy minden konyak valódi borból van süritve, azt fájdalom nem lehet megitélni, mert manapság ugy Magyarország, mint Ausztria termő vidékét a filoxera majdnem teljesen kipusztitotta ugy, hogy a kettős monarchiának majdnem összes borkereskedői szükségleteik legnagyobb részét dalmácziai vagy olasz borból kénytelenek fedezni. Igy aztán a magyar és a franczia konyakgyáros is előszeretettel keresi fel Fiumét, Magyarország legnagyobb borpiaczát mióta nyilvánvaló lett, hogy az ott kapható borok konyakgyártásra kiválóan alkalmasak. Tudomásunk szerint vidéken több mint féltizede fennáll egy czég, mely jelentékeny készleteit oly időben gyüjtötte össze, mikor a bor még olcsóbb volt, azzal a czéllal, hogy konyakját jól meg hagyja vénülni. Most azonban tekintettel a Magyargrszágra bevitt kolerajárványra, az illető czég indittatva érezte magát e valóban tiszta borkivonatot forgalomba hozni „Vero Cognak“ szerecsenfejjel, törvényszékileg bej gyzett védjegy alatt. Magyarország legelőkelőbb füszer- és csemege-kereskedőinek legnagyobb részétől, mely a valóban jó konyakot többé-kevésbé fel tudja ösmerni, ezért elismerésben és köszönetben részesülnek.

— **Szinház.** Az „Uj czég“, Sardou Viktor tanulságos szinmüve, melyet csak a Temesvári-korszakban adtak, tegnap köszöntött be ujból szinpadunkon igen gondos rendezésben, a mi Fenyvessy Emil érdeme, a ki fényesen s a legaprólékosabbig menő gondossággal állittatta ki. Az előadás is összevágó volt, bár a szereplőkre némi megjegyzést kell tennünk. Ilyen finom szinmüvekben különösen kirivó az, ha a szereplők nem jól beszélnek, avagy szavalnak. Edes Istenem! olyan könnyü az a magyar nyelv, csak mindent lelkiismeretesen ki kell mondani és minden szónál az első szótagon van a hangsuly. A természetes beszéd már magában véve hatás, a szavallat pedig a tragédiába való, Ezt Angyal Ilusnak és Tompának, mely utóbbi a szavak gyors kidobálásáról s az ajk hirtelen visszaszivogatá-áról is leszokhatnék. Ez estén Balassa is szokatlanul elharapta a mondatok végét, talán fáradt volt. Fenyvessy, az elegáns színész pedig olyan mozdulatokat tett kalapjával, melyek, nem eszthetikus voltát ta án nem vette észre Lehet azonban, hogy ezzel arisztokratikus lenézést akart tanusitani ama kereskedő család iránt, melybe mint gróf bejutott. E megjegyzések után nem késünk a dicséret hangjával sem. A darabon Balassa uralkodott kitünő alakitásával mint Genevoix. A sziv hangját még ama nehéz helyzetben is eltalálta, midőn azzal az óhajjal fejezte ki szeretetét, hogy az elvált czégtárs bukjék meg. Többször kitapsolták a lámpák elé. Az elvált tényező czégtársak: René (Tompa) és neje Klára (Angyal Ilus) nem voltak ilyen erősek bár, de megállták helyöket. Angyal Ilus a nagyravágyó, kaczér nő szerepét mindenütt érvényre juttatta s különösen a becsipett gróffal szemben kitünő volt, de már akkor tulzásba ment, midőn a gróf az ő szobájának padlatán hevert s térjével s a rendőrbiztossal szemben állva, igyekezett annak ott létét elpalástolni. Olyan nagy rémület, olyan sikoltozás mindenkit figyelmessé tett volna. Ezt valamivel mérsékletesebben s az alakitás kerekded lesz. Szilágyiné nem volt eléggé könnyed a „grün dolo“ Th odoria szerepében, de nem rontott. Ez a szerep Áporkaynak kellett volna, a ki egy olyan szobaleányt játszott, melyet bárki eljátszott volna. Fenyvessy igen elegáns De Marsille volt s a részegségi jelenetet müvészileg adta s e jelenete folytatásaként a komoly részt: az önkéntelen mérgezést hatással tudta megmenteni a komikum folytatásától. Jók voltak Bácsné, Kiss Irén, Bács, Apor ay, Szendrey, Sarlai és Szebeni. Szép közönség. A rendezés gondos volta okozta, hogy az előadás tegnap kivételesen fél 11 órakor ért véget.

x A **budapesti járványbizottság** melegh angu köszönő levelet intézett a gróf Esterházy Géza-féle angyalföldi cognacgyár igazgatóságához, a szegény sorsu kolerabetegek között való ingyenes kiosztas czéljából rendelkezésére bocsátott kitünő minőségü cognacért. — A hamburgi járványbizottság pedig hivatkozással a gróf Esterházy Géza-féle cognac gyár igazgatóságának bebizonyitott humanizmusára, következő levélben adott kifejezést hálájának:

„A városunkat ért csapás természetesen a szegénysorsuakat sujtja legerősebben. Kétszeres jótétemény volt tehát Uraságtok részéről a szegényeket segélyben részesiteni s nemes szivre vall ama nagy, 200 palaczkból álló konyakküldemény, melyet inségeseink és betegeink számára hozzánk juttatni kegyesek voltak. Fogadják elismert kitünő minőségü és valósággal gyógyhatásu nagy konyakküldeményükért meleg hálánkat és azon kivánságunk kifejezését, hogy szép hazájukat a minket ért csapástól óvja meg a Mindenható. Legteljesebb tisztelettel: a városi syndicatus megbizásából Rodoff.“

— **A telefon hálózatba** ujabban beléptek dr. Kemény Mór ügyvédi irodája. Lichtschein Mózes földbirtokos lakása, Tóth Gyula vaskereskedésének fiók-raktára, Mendelovits Lajos üzlete, Spiegel Miksa első debreczeni mosóintézete, a „Korzó“ kávéház, Szentkirályi Tivadar üzlete.

— **A szoknya miatt.** Gerőcz János és Burai András régóta gyanakodtak egymásra, hogy egyik a másiknak feleségét szereti. Gyerőcz egyszer elő is vette feleségét szép szóval, hogy vallja be, szereti-e Burayt. Az asszony bevallotta. Gerőcz bosszut forralt s a Nyulas csapszékben lest vetett Buraira, s amint ez szekerével megállt a csárda előtt, Gerőcz egy hatalmas revolverből többször rálőtt, de nem talált.

Legujabb.

Az uj miniszterium. A kabinetnek az a névsora, melyet Wekerle Sándor Ő felsége jóváhagyása alá terjeszt, a következő: Miniszterelnök és pénzügyminiszter: Wekerle Sándor.

Ő felsége személye körüli miniszter: Tisza Lajos grót.

Belügyminiszter: Hieronymi Károly.

Vallás és közoktatásügyi miniszter: Csáky Albin grót.

Igazságügyminiszter: Szilágyi Dezső.

Kereskedelmi miniszter: Lukács Béla.

Földmivelési miniszter: Bethlen András gróf.

Honvédelmi miniszter; Fejérváry Géza báró.

Horvát miniszter: Josipovich Imre.

Államtitkárok a következők maradnak:

Pénzügyi államtitkár: Láng Lajos.

Közoktatásügyi államtitkár: Berzeviczy Albert.

Igazságügyi államtitkár: Teleszky István.

Kereskedelmi államtitkár: Reiszig Ede.

Honvédelmi államtitkár: Gromon Dezső.

A belügyminiszteri államtitkár, Szalavszky Gyula, valószinüleg megválik ez állásától, ugyszintén Fejér Miklós földmüvelési államtitkár is, helyükre ifj. Andrásy Gyula grófot, Miklós Ödönt combinálják.

Vegyes hirek

* **A kolera Budapesten.** November hó 13-ának éjféli 12 órájától nov. 14-ének éjféli 12 órájáig 11 megbetegedés és 1 halálozás történt; meggyógyult 6 beteg. — E szerint az előző 24 órai időszakhoz képest a megbetegedések száma nyolczczal emelkedett, mig a halálozások száma hárommal csökkent.

* **A 44 éves miniszterelnök.** Magyarországnak, sőt ez idő szerint egész Európának legfiatalabb miniszterelnöke: Wekerle Sándor tegnapelőtt ülte a születés napját. Az uj miniszterelnök ekkor töltötte be — méltósága mellett bizony szokatlan ez a szám — 44-dik évét. Semmiféle hivatalos ünneplést nem rendeztek ez alkalomból, de azért kapott tömérdek gratulácziót Wekerle. Tisztelgett nála Turmann Olivér nagybányai polgármester is, ki azért jött Budapestre, hogy a miniszternek választókerülete nevében örömét fejezze ki azon, hogy Nagybánya képviselője bizatott meg a kabinet megalakitásával. Mikor este Wekerle a szabadelvü párt klubjában megjelent, a képviselők sorra köszöntötték születése napját. Wekerle különben már korábban is kapott gratulácziót, nem a születésnapja, hanem a miniszterelnökségéért. Azok közt az utasok közt, a kik szombat reggel a bécsi személyvonattal utaztak Budapestre, volt Wekerle miniszterelnök és Lobkovitz herczeg hadtestparancsnok, ki a kocsiból kiszállva, vette észre a miniszterelnököt, hozzá sietett és üdvözölte. „Kegyelmes uram, szivből gratulálok!“ Lekötelező szavakkal mondott köszönetet a miniszter s még soká maradtak a perronon élénk beszélgetésbe mélyedve. Tehát Lobkovitz herczeg volt az első, a ki az uj miniszterelnököt Budapesten üdvözölte

* **Százhusz lövés egy percz alatt.** Reid kapitány, a bécsi Reuter-ügynökség tudósitója a napokban Londonban beszélgetést folytatott Manlicher Ferdinánddal, aki — mint a tudósító tegnapról keltezett levelében az ügynökségnek jelenti — egy ujonnan feltalált puskával tett előtte kisérleteket. Az uj fegyverrel nem kevesebb, mint százhusz lövést lehet tenni egy percz alatt.

* **Wekerle és Eötvös.** Nagy humorista a függetlenségi párt uj elnöke, de az uj miniszterelnök sem szükölködik humor dolgában. Nem érdektelen most, mikor a két férfiu egyszerre lép a parlament két legnagyobb pártja élére, fölemliteni azt az epizódot, mikor Wekerle humora elhallgattatta még az Eötvös humorát is. Akkor történt, mikor Eötvös kiméletlenül megtámadta Radó Kálmán vármegyei főispánt s annak kapcsán a kormányt is. Wekerle válaszolt neki az ő kedélyes módján s szavait ezzel végezte: „A képviselő ur annyi jót mond el a törvényszék előtt rossz emberekről, hogy szükségét érzi itt a házban igen sok rosszat mondani el — jó emberekről.“ A frappáns vágásra homéri hahota rengette meg az egész házat, Eötvös is nevetett és nem válaszolt

* **A magyar-nyeremény kölcsön sorsjegyek** 73. kisorsolásán kihuzták mindenekelőtt a következő 51 sorozatszámot; 276 312 362 550 894 1321 1349 1429 1607 1631 1678 2761 1785 1860 1879 1937 2086 2143 2284 3292

azért, mert hiányzott a hozzá való egyéni jóakaratuk, hanem mert a körülmények szerencsés találkozását se előidézni, se benne közremüködni nem voltak képesek. Szóval: tökéletlen férjek voltak, házasságuk ezért meddő maradt.

S az első kedves gyermeket, kit „Plus“ névre keresztelének, követte a második s követni fogja a harmadik.

A szerencsés apa pedig az utat megtörte magának. Bizalmasává tudott lenni az irányadó férfiaknak, példátlan rokonszenvet tudott kelteni a parlamentben, kiváló érdeklődést a közvéleményben. Aztán rohamosan hódította meg nagy tehetségével a politikai köröket; a bureaucratából csataedzett vitázó, a pénzügyi szaktudósból gyskorlati politikus lett hirtelen. Ma pedig Magyarország első embere.

Napi hirek.

— **Dr. Wolafka Nándor** vál. püspök, prépost-plebánus holnap d. u. 3 óra 9 perczkor érkezik Debreczenbe. A vasutnál ünnepélyesen fogadják, ugy a helybeli r. kath. egyházközség, mint a város közönsége nevében. A vasuttól legelőször a templomba megy imádkozni s csak azután tér be uj otthonába, a plebániai épületbe, amelynek berendezésén serényen dolgoznak a prépost-plebánus öcscse vezetése alatt. Megérkezése után lakásán fogadja a tisztelgőket.

— **Balogh Imrét**, a debreczeni kir. törvényszék korra nezve legidősb biróját, mint biztos forrásból értesülünk, az a legmagasabb helyről jövő kitüntetés érte, hogy Ő felsége a király, királyi táblai birói rangre emelte, jelenlegi állásában való meghagyása mellett. Midőn örömmel adunk hirt a királyi kegy eme nyilvánulásáról, melz a debreczeni törvényszék legrégibb és legbu góbb birójának bokros érdemeit méltányolta, a magunk üdvözletét is szivesen csatoljuk többi tisztelőinek és barátainak szerencsekivánataihoz, melyekkel Balogh Imrét már a mai nap folyamán elhalmozták.

— **Komócsy József**, kiváló költőnk a Csokonai kör kedves vendége ma este érkezik meg a fővárosból, hogy holnap a Csokonai kör estélyén felolvasson. A felolvasó estély előreláthatólag a legsikerültebbek egyikének igérkezik.

— **A „Tribuna“ rólunk.** A kedves oláh lap foglalkozik velünk debreczeniekkel a Lucaciu sajtó-tárgyalása alkalmából. A tudósitás igy kezdődik:

„Igaz és legélénkebb bizonyitéka annak, hogy a román nép egész a Tisza partjáig terjedőleg élt az a tény is, hogy Lucaciu László perét, kit az itteni magyarok a legveszedelmesebb izgatónak mondanak a kálvinista Rómában tárgyalják, abban a városban, hol 1849-ben a kormányzó Kossuth (ma szent öreg) székhelye volt.“

Debreczen városáról s a lakosságról, melynek türelmével a tüntető oláh csoport annyira visszaélt, ezeket olvassuk: „Debreczen különben egy roppant kiterjedésü falu, melynek közepén ho-szu utcza vonul el városias jelleggel. Főuri fogatok, gőzvasut s falusi kocsik találkoznak össze gyakran az utczák keresztezésénél. — Itt sok dohányt és paprikát fogyasztanak. Szappant is gyártanak — de csak a kereskedelem számára. Mert az nem látszik meg, hogy a városi czivisek több szappant használnának, mint általában másutt a magyarok.“

A Debreczenbe érkezett oláhokról, kik jobbadán Szilágy-, Szatmár és Szolnok-Dobokamegyéből valók voltak, a következőket irja: „Mindannyian vigak, elhatározottak, kik a nemzet bátor harczosa Lucaciu László körül gyülekek össze; mindnyájan türelmetlenül várják a tárgyalást, melyen a romanizmus ünnepi lapot van hivatva beirni Debreczen történetébe. Megesheti, hogy Debreczen a magyarság katalauni mezejévé válik!“

A Tribuna táviratai, melyek a tárgyalás napján délig történtekről hoznak még csak hirt, szintén az oláhság hangulatáról adnak számot. „A román szó a harczban győztes. A mindenfelől érkezett nagyszámu románok közt nagy lelkesedés uralkodik. Üdvözlő táviratok érkeznek.“

Persze mindezeket még a tárgyalás befejezte előtt irta. Képzelhető micsoda vad hangon lesz majd irva a meghozott itéletről, s a debrecznni esküdtszékről. Különben ugy áll a dolog, hogy tisztességes magyar város, jóravaló magyar ember csak szégyelhené magát, ha a „Tribuna“ megdicsérné.

— **Lőgyakorlatok.** E hó 25-én a 39. ezred a parlagon levő nagy távolságu lőtéren lőgyakorlatokat tartand; a veszélyeztetett térséget az ezred járőrök által elzárandja, de mégis netáni szerencsétlenség elháritása czéljából figyelmeztetnek, különösen a közelben fekvő tanya tulajdonosok, hogy mig a lövészet tart, senki a veszélyeztetett térségbe be ne jöjjön. A lőgyakorlat reggel 7 órától délelőtt 11 óráig fog tartani. — A 3. honvéd gyalogezred pedig e hó 28-án reggel 7 órától körülbelül délután 3 óráig a „Kishalom“-nál levő harczszerü lőtéren lőgyakorlatot tart.

— **Hirtelen halál.** Tegnap délután Kis Nina derecskei vizhordónő a csapó-utczán összeesett és hirtelen meghalt. Holttestét beszállitották a közkórházba. Nem kellett felbonczolni, mert az orvosi vizsgálat kétségtelenül konstatálta rajta a szivszélhüdést.

— **Az uj kórház költségvetése.** A befejezéshez közel álló uj közkórház 1893. évi költségelőirányzatában két annyi összegek szerepelnek, mint a régi kórház budget-jében, a mit a bizton várható nagyobb betegforgalom és nagyobb személyzet okoz. Mig 1891-ben a közkórház összes kiadása 25097 frt volt, 1893-ra már 46242 frt van kiadásul előirányozva. Ez az összeg következőleg oszlik meg: tisztifizetések 6400, cseléd bérek 4268, élelmezés 19.424.80, gyógy és mü zerek 7000, termesztmények 4000 anyagok 3000, vegyes 1300, irodaszerek 250, épü etek fenntartása 6000 frt. Fedezetül ápolási dijakból 46143 frt. van fölvéve, amelynek 50000 ápolási napot számitva, 92 egész $^{38}/_{100}$ kr. napi ápolási dijakból kell befolyni. A kórház tiszti személyzete és ezen személyzet fizetése következőleg van megállapitva: igazgató főorvos 1200, két osztály orvos, egyenként 700, (az egyik kap lakást, fütést, világitást is) három segéd orvos, egyenként 300, két tiszteletbeli osztály orvos, egyenként 200, gondnok 800 (lakás, fütés, világitás) ellenőr 700, irnok 600, dijnok 400 frt. fizetéssel. Az ápoló és szolgaszemélyzet tagjai: három férfi, tizenkét nő ápoló, havonként 10 frt fizetésen kivül lakást, fütést, világitást, kosztot kapnak; egy szülésznő, teljes ellátással és 180 frt. készpénzfizetéssel: egy gépész 600 frt fizetéssel és lakással, egy irodaszolga, egy kertész, egy kapus, két hetes, egy boncszolga, egy fömosónő két nőcse éd, három fütő. Ezek legnagyobb része pénzfizetéseu kivül lakást és kosztot is kap. Az uj kórházban, mely minden tekintetben mintaszerüen van berendezve, lesz kézi gyógyszertár is, melyet valószinüleg a helybeli gyógyszer tulajdonosok látnak el és kezelnek együttesen, illetőleg évenként fölváltva.

— **Itélet az oláh diákok felett.** A debreczeni jogakadémia segélyző egylete érdemök szerint elbánt tegnap este azokkal az oláh jogászokkal, akik szombaton Lukács Lászlónak különböző oláh vidékről összecsődített testőrségéhez csatlakozván, tüntetőleg elárulták, hogy ők együtt éreznek a magyar állameszme és magyar nemzet ellen lázitó agitátorral. — A segélyző egylet közgyülése előző nap felhivta román ajku tagjait, hogy a gyülés előtt igazolják magokat. Ketten ezt meg is kisérlették, de olyan együgyü és naiv módon, s olyan coroianizmussal, hogy azt az ifjuság elfogadható őszinte mentségnek nem találhatta. Két oláh joghallgató ugyanis irásban azzal védekezett, hogy nekik nem volt szándékuk tüntetni Lukács mellett; ilyen czélzatosságot annak, hogy ők kiséretéhez csatlakoztak s magukat azzal együtt lefényképeztették, szerintök annál kevesbé lehet tulajdonitani, mivel ez még akkor történt, amikor Lukács nem volt elitélve és ők fel sem tételezték, hogy azért az incriminált közleményért az esküdtszék elfogja itélni — Az ifjuság népes gyülése lelkes hangulatban folyt le Kovács Gyula segély-egyleti elnők vezetése alatt. Többek, igy Rásó Sándor, Halász Lajos stb. hazafias felszólalása után, — Szabó Bertalan inditványára egyhangulag következő határozatot hozta a joghallgató ifjuság: Popu Sándor, Juga Dénes és Malaiu Titusz segélyző egyleti tagokat hazafiatlan magaviseletükért az egylet kebeléből kireszeszti. Ezt a határozatot a helyi lapokban, az „Egyetemi Lapok“-ban, egy fővárosi hirlapban és a főiskola fekete tábláján nyilvánosságra hozza; közli az egyetemek és összes jogakadémiák polgárságával; a tanári kart pedig fő kéri, hogy amennyiben a főiskola jótéteményeit is élvezik (két oláh joghallgató a rendkivül olcsó bennlakás jótéteményében részesül), ezeket vonja meg tőlök és adja érdemes ifjaknak. A másik három joghallgató, névszerint Stefica Oprea, Ordea Györgye és Bojta Spiridion nem lévén tagjai a segélyző egyletnek, rájuk nézve nem határozott az egylet; azonban megkeresi a többi ifjusági egyleteket, hogy amennyiben tagjaik közé tartoznának ezek a jeleskedő oláh ifjak, hasonló módon járjanak el velök szembe. Ma este ugyanezen ügyben együttes gyülést fog tartani a felső tanuló ifjuság, mely az oláhokkal minden érintkezést megakar szakitani.

— **A gyalogsági laktanya** épitési munkái biztositása végett lapunk tegnapi számában közétett hirdetményben „gyalogsági“ szó helyett hibásan „gazdasági“ volt szedve, mit is ezennel helyre igazitunk.

— **Vállalkozó a debreczén-n.-léta vasutra.** A debreczen-n.-léta-bagos-derecskei vasutak épitéséhez szükséges törzsrészvények legnagyobb részben biztositva lévén, a végrehajtó bizottság most már épitési vállalkozó és financirozó után kell hogy lásson. Az ország egyik legelső vasuti vállalkozója, Zimonyi Schvarz Armin, aki a budapest-zimonyi és több elsőrangu vasutat is épitett, hajlandónak nyilatkozott ezen vasut kiépitésére is. E végből már érintkezésbe is lépett a végrehajtó bizottsággal.

— **Közigazgatási bejárás.** A kereskedelemügyi miniszter gróf Csekonics Endre a debreczen-n-létai vasut engedélyesének kérelmére ezen vasut debreczen — bagosi szakaszára és bagos-derecskei szárnyvonalára — a közigazgatási pót bejárást Lak tos Aladár min. titkár vezetése alatt elrendelte s megkezdése idejéül és helyéül november 24-dikét a debreczeni városháza nagytermét tüzte ki. Ezt azon felhivással közli Debreczen város hatóságával és közigazgatási bizottságával, hogy magukat a bejárásnál képviseltessék, — Debreczenbe van meghiva Hajduvármegye és Mike-Pércs község is. Másnap 25-én a derecskei községházánál folytatják a bejárást, melyhez meghivattak Biharmegye, Derecske, Bagos és Sáránd községek. A debreczen-bagosi vonalszakaszra nézve a pótbejárást Debreczen azon hozzájárulási föltétele tette szükségessé, hogy a vasut a Szepes pusztán, Mike Pércstől nem messze fekvő Telegdy sóstófürdő közelében vezettessék el. A kitünő, gyógyhatásunak ösmert fürdőnek könnyen hozáférhetőségét és felvirágzását kivánta ezzel a kikötéssel biztositani a városi közgyülés.

— **A debreczeni kereskedő ifjak** 1892. deczem er 10-én szombaton a Margit fürdő disztermében zartkörü táncczestélyt

rendeznek. A rendező bizottság tagjai: Győrfi Aladár disz elnök. Kontsek Géza a rend. biz. elnöke. Fejér Antal jegyző. Oszterhuber Rókus ellenőr. Borsy Lajos pénztárnok. Kezdete 9 órakor belépti-dij nélkül, — csupán az urak 1 frt fizetés mellett az estélyen tánczjelvényt váltanak. A mulatság tiszta jövedelme a Baross szobor alapja javára fordittatik.

— **Eljegyzés helyett a börtönbe.** Egy kádas-utczai uri család cselédje, kinek arczára még csak 16 tavasz hullatá virágait, olyan vőlegényhez jutott, kinél azt remélheté, hogy egybekelésük „még a lapokba is belejuthat.“ Ilyen fényes pártira lévén kilátása, ő is illendően akart neki menni a fontos aktusnak s ezt ugy vélte legczélszerübbnek, ha az uri családtól egészíti ki ruhatárát és egyéb ingóságait. Azonban az uri család nem nézte behunyt szemmel ezt a „kiegészitést“ és a cselédleányt átadta a rendőrségnek. Ily körülmények között a vőlegény visszalépett s igy a cselédleánynak csak az a vigasztalása maradt hogy eljegyzésének hire ime mégis „be ekerült a lapokba.“

— **Értesités.** Törkölyből a dijmentes pálinka főzésre engedély november hó 18. és 19-ikén fog a helybeli pénzügyőri szakasz hivatalnál, nagy-várad utczán kiadatni, melynél fogva felkéretnek a kertgazda urak, hogy az érdekelt kis üstösöknek ez engedélyt tudtokra adni sziveskedjdnek. Debreczen 1892. november hó 16-án. Török Bálint fő kertgazda.

— **A szörnyü fekete rém** a kolera, ugyszólván akadálytalanul halad előre magyarországi utjában, habár elég idő volt az e lene való védekezésre, mindazáltal még csak a fertőtlenitésről sem gondoskodtak. A fertőtlenités mindenesetre a legjobbnak bizonyult eszköz a betegség elszigetelésére, mert általa mintegy gátat emelünk a járvány ellen. Fődolog azonban mégis az, hogy a gyomor ellenálló képességét emeljük, s igy a Koch-féle baczillusok fejlődését lehetetlenné tegyük. E czélból a gyomort ugy külsőleg, mint belsőleg melegen kell tartani. És ezért mindenki hordjon magával a baskötőn kivül egy üveg konyakot is. Hogy minden konyak valódi borból van süritve, azt fájdalom nem lehet megitélni, mert manapság ugy Magyarország, mint Ausztria termő vidékét a filoxera majdnem teljesen kipusztitotta ugy, hogy a kettős monarchiának majdnem összes borkereskedői szükségleteik legnagyobb részét dalmáczíai vagy olasz borból kénytelenek fedezni. Igy aztán a magyar és a franczia konyakgyáros is előszeretettel keresi fel Fiumét, Magyarország legnagyobb borpiaczát mióta nyilvánvaló lett, hogy az ott kapható borok konyakgyártásra kiválóan alkalmasak. Tudomásunk szerint vidéken több mint féltizede fennáll egy czég, mely jelentékeny készleteit oly időben gyüjtötte össze, mikor a bor még olcsóbb volt, azzal a czéllal, hogy konyakját jól meg hagyja vénülni. Most azonban tekintettel a Magyargrszágra bevitt kolerajárványra, az illető czég indittatva érezte magát e valóban tiszta borkivonatot forgalomba hozni „Vero Cognak“ szerecsenfejjel, törvényszékileg bej gyzett védjegy alatt. Magyarország legelőkelőbb füszer- és csemege-kereskedőinek legnagyobb részétől, mely a valóban jó konyakot többé-kevésbé fel tudja ösmerni, ezért elismerésben és köszönetben részesülnek.

— **Szinház.** Az „Uj czég“, Sardou Viktor tanulságos szinmüve, melyet csak a Temesvárikorszakban adtak, tegnap köszöntött be ujból szinpadunkon igen gondos rendezésben, a mi Fenyvessy Emil érdeme, a ki fényesen s a legaprólékosabbig menő gondossággal állittatta ki. Az előadás is összevágó volt, bár a szereplőkre némi megjegyzést kell tennünk. Ilyen finom szinmüvekben különösen kirivó az, ha a szereplők nem jól beszélnek, avagy szavalnak. Edes Istenem! olyan könnyü az a magyar nyelv, csak mindent lelkiismeretesen ki kell mondani és minden szónál az első szótagon van a hangsuly. A természetes beszéd már magában véve hatás, a szavallat pedig a tragédiába való, Ezt Angyal Ilusnak és Tompának, mely utóbbi a szavak gyors kidobálásáról s az ajk hirtelen visszaszivogatásáról is leszokhatnék. Ez estén Balassa is szokatlanul elharapta a mondatok végét, talán fáradt volt. Fenyvessy, az elegáns szinész pedig olyan mozdulatokat tett kalapjával, melyek. nem eszthetikus voltát talán nem vette észre Lehet azonban, hogy ezzel arisztokratikus lenézést akart tanusitani ama kereskedő család iránt, melybe mint gróf bejutott. E megjegyzések után nem késünk a dicséret hangjával sem. A darabon Balassa uralkodott kitünő alakitásával mint Genevoix. A sziv hangját még ama nehéz helyzetben is eltalálta. midőn azzal az óhajjal fejezte ki szeretetét, hogy az elvált czégtárs bukjék meg. Többször kitapsolták a lámpák elé. Az elvált fényüző czégtársak: René (Tompa) és neje Klára (Angyal Ilus) nem voltak ilyen erősek bár, de megállták helyöket. Angyal Ilus a nagyravágyó, kaczér nő szerepét mindenütt érvényre juttatta s különösen a becsipett gróffal szemben kitünő volt. de már akkor tulzásba ment, midőn a gróf az ő szobájának padlatán hevert s férjével s a rendőrbiztossal szemben állva, igyekezett annak ott létét elpalástolni. Olyan nagy rémület, olyan sikoltozás mindenkit figyelmessé tett volna. Ezt valamivel mérsékletesebben s az alakitás kerekded lesz. Szilágyiné nem volt eléggé könnyed a „grün doló“ Theodoria szerepében, de nem rontott. Ez a szerep Áporkaynak kellett volna, a ki egy olyan szobaleányt játszott, melyet bárki eljátszott volna. Fenyvessy igen elegáns De Marsille volt s a részegségi jelenetet müvészileg adta s e jelenete folytatásaként a komoly részt: az önkéntelen mérgezést hatással tudta megmenteni a komikum folytatásától. Jók voltak Bácsné, Kiss Irén, Bács, Apor ay, Szendrey, Sarlai és Szebeni. Szép közönség. A rendezés gondos volta okozta, hogy az előadás tegnap kivételesen fél 11 órakor ért véget.

x A **budapesti járványbizottság** meleghangu köszönő levelet intézett a gróf Esterházy Géza-féle angyalföldi cognacgyár igazgatóságához, a szegény sorsu kolerabetegek között való ingyenes kiosztas czéljából rendelkezésére bocsátott kitünő minőségü cognacért. — A hamburgi járványbizottság pedig hivatkozással a gróf Esterházy Géza-féle cognac gyár igazgatóságának bebizonyitott humanizmusára, következő levélben adott kifejezést hálájának:

„A városunkat ért csapás természetesen a szegénysorsuakat sujtja legerősebben. Kétszeres jótétemény volt tehát Uraságtok részéről a szegényeket segélyben részesiteni s nemes szivre vall ama nagy, 200 palaczkból álló konyakküldemény, melyet inségeseink és betegeink számára hozzánk juttatni kegyesek voltak. Fogadják elismert kitünő minőségü és valósággal gyógyhatásu nagy konyakküldeményükért meleg hálánkat és azon kivánságunk kifejezését, hogy szép hazájukat a minket ért csapástól óvja meg a Mindenható. Legteljesebb tisztelettel: a városi syndicatus megbizásából Rodoff.“

— A **telefon hálózatba** ujabban beléptek dr. Kemény Mór ügyvédi irodája. Lichtschein Mózes földbirtokos lakása, Tóth Gyula vaskereskedésének fiók-raktára, Mendelovits Lajos üzlete, Spiegel Miksa első debreczeni mosóintézete, a „Korzó“ kávéház, Szentkirályi Tivadar üzlete.

— **A szoknya miatt.** Gerőcz János és Burai András régóta gyanakodtak egymásra, hogy egyik a másiknak feleségét szereti. Gyerőcz egyszer elő is vette feleségét szép szóval, hogy vallja be, szereti-e Burayt. Az asszony bevallotta. Gerőcz bosszut forralt s a Nyulas csapszékben lest vetett Buraira, s amint ez szekerével megállt a csárda előtt, Gerőcz egy hatalmas revolverből többször rálőtt, de nem talált.

Legujabb.

Az uj miniszterium. A kabinetnek az a névsora, melyet Wekerle Sándor Ő felsége jóváhagyása alá terjeszt, a következő: Miniszterelnök és pénzügyminiszter: Wekerle Sándor.

Ő felsége személye körüli miniszter: Tisza Lajos grót.

Belügyminiszter: Hieronymi Károly.

Vallás és közoktatásügyi miniszter: Csáky Albin grót.

Igazságügyminiszter: Szilágyi Dezső.

Kereskedelmi miniszter: Lukács Béla.

Földmivelési miniszter: Bethlen András grót.

Honvédelmi miniszter; Fejérváry Géza báró.

Horvát miniszter: Josipovich Imre.

Államtitkárok a következők maradnak:

Pénzügyi államtitkár: Láng Lajos.

Közoktatásügyi államtitkár: Berzeviczy Albert.

Igazságügyi államtitkár: Teleszky István.

Kereskedelmi államtitkár: Reiszig Ede.

Honvédelmi államtitkár: Gromon Dezső.

A belügyminiszteri államtitkár, Szalavszky Gyula, valószinüleg megválik ez állásától, ugyszintén Fejér Miklós földmüvelési államtitkár is, helyükre ifj. Andrássy Gyula grófot, Miklós Ödönt combinálják.

Vegyes hirek

* **A kolera Budapesten.** November hó 13-ának éjféli 12 órájától nov. 14-ének éjféli 12 órájáig 11 megbetegedés és 1 halálozás történt; meggyógyult 6 beteg. — E szerint az előző 24 órai időszakhoz képest a megbetegedések száma nyolczczal emelkedett, mig a halálozások száma hárommal csökkent.

* **A 44 éves miniszterelnök.** Magyarországnak, sőt ez idő szerint egész Európának legfiatalabb miniszterelnöke: Wekerle Sándor tegnapelőtt ülte a születés napját. Az uj miniszterelnök ekkor töltötte be — méltósága mellett bizony szokatlan ez a szám — 44-dik évét. Semmiféle hivatalos ünneplést nem rendeztek ez alkalomból, de azért kapott tömérdek gratulációt Wekerle. Tisztelgett nála Turmann Olivér nagybányai polgármester is, ki azért jött Budapestre, hogy a miniszternek választókerülete nevében örömét fejezze ki azon, hogy Nagybánya képviselője bizatott meg a kabinet megalakitásával. Mikor este Wekerle a szabadelvü párt klubjában megjelent, a képviselők sorra köszöntötték születése napját. Wekerle különben már korábban is kapott gratulációt, nem a születésnapja, hanem a miniszterelnökségéért. Azok közt az utasok közt, a kik szombat reggel a bécsi személyvonattal utaztak Budapestre, volt Wekerle miniszterelnök és Lobkovitz herczeg hadtestparancsnok, ki a kocsiból kiszállva, vette észre a miniszterelnököt, hozzá sietett és üdvözölte. „Kegyelmes uram, szivből gratulálok!“ Lekötelező szavakkal mondott köszönetet a miniszter s még soká maradtak a perronon élénk beszélgetésbe mélyedve. Tehát Lobkovitz herczeg volt az első, a ki az uj miniszterelnököt Budapesten üdvözölte

* **Százhusz lövés egy percz alatt.** Reid kapitány, a bécsi Reuter-ügynökség tudósitója a napokban Londonban beszélgetést folytatott Manlicher Ferdinánddal, aki — mint a tudósító tegnapról keltezett levelében az ügynökségnek jelenti — egy ujonnan feltalált puskával tett előtte kisérleteket. Az uj fegyverrel nem kevesebb, mint százhusz lövést lehet tenni egy percz alatt.

* **Wekerle és Eötvös.** Nagy humorista a függetlenségi párt uj elnöke, de az uj miniszterelnök sem szükölködik humor dolgában. Nem érdektelen most, mikor a két férfiu egyszerre lép a parlament két legnagyobb pártja élére, fölemliteni azt az epizódot, mikor Wekerle humora elhallgattatta még az Eötvös humorát is. Akkor történt, mikor Eötvös kiméletlenül megtámadta Radó Kálmán vármegyei főispánt s annak kapcsán a kormányt is. Wekerle válaszolt neki az ő kedélyes módján s szavait ezzel végezte: „A képviselő ur annyi jót mond el a törvényszék előtt rossz emberekről, hogy szükségét érzi itt a házban igen sok rosszat mondani el — jó emberekről.“ A frappáns vágásra homéri hahota rengette meg az egész házat, Eötvös is nevetett és nem válaszolt

* **A magyar-nyeremény kölcsön sorsjegyek** 73. kisorsolásán kihuzták mindenekelőtt a következő 51 sorozatszámot; 276 312 362 550 894 1321 1349 1429 1607 1631 1678 2761 1785 1860 1879 1937 2086 2143 2284 3292

2318 2727 2783 2923 3066 3115 3441 3599 3650 3798 3803 4083 4098 4164 4392 4394 4600 4657 4799 4889 4988 5082 52 4 5499 5502 5550 5612 5626 5634 5708 5764 5984. Ezek közül a főnyereményt **150,000** frttal sor. 276 ny. sz. 36 nyerte. **15,000** frtot nyert: 4894 sor., 25 ny. sz. **5000** frtot nyert 5764 sor., 7 ny. sz. **1000—1000** frtot nyertek: 2318—31 2783—49 4392—32 5889—20; **500—500** frtot nyertek: 276—33 312—38 894—2 1321—36 1607—18 1761—15 2086—32 2292—5 2318—23 3115—5 3115—27 3599—29 4098—23 4394—36 4657—7 4988—42 5082—16 5550—31. A fenti 51 sorozatnak minden többi nyerőszáma egyenkint 152 frtot nyert.

Irodalom.

A „Hét" heti száma igen érdekes tartalommal jelent meg. Króniká-jában Simplex az eladósodott szinészekről ir szellemes és okos dolgokat. Elbeszélés két forditott van benne Daudet-től és Menard-tól érdekes „Séta a temetőben" Szomory-tól; költemények: Kozmától, egy pompás themáju költői rajz: „A lovag" s kisebb költemények: Heltai Jenőtől Láncz-Hornyák Viktortól. Szinház rovatában Dóczy Vera grófnőjével foglalkozik Ignotus. Irodalom, változatos Innenonnan egésziti ki a füzetet.

—

Petőfi muzeum czimmel jelenik meg Kolozsvárott egy folyóirat, mely a Petőfire vonatkozó adatokat gyüjti; legközelebbi száma közli Petőfi apjának Kis-Kőrössel kötött mészárszéki szerződését 1821-ből. Nehány adatból a város regale számadásaiból kiviláglik, hogy a költő apjának családneve eredetileg Petrovicz volt. Ez teljesen eldönti azt, hogy az apa csakugyan a nyitramegyei Petrovicz-családból eredt, mely Leopold idejében, 1668. márcz. 30-án nemességet nyert. Trencsény Károly azt a tréfát irja le, melyet Hajdu-Hadházon a nép Petőfi „Alku" czimü költeménye végéhez szokott még csatolni, azzal: „Hiszen nincsen ott vége a nótának." Egyik variáns szerint még ezt dalolják hozzá:

„Hát ha aztán szeretőd megcsalna?
Sem pénzed, sem szeretőd nem volna . . ."
„Akkor lennék csak igazán szegény,
Szerencsétlen szegény juhászlegény."

A hadháziak szentül meg vannak arról győződve, hogy azt a verset nem Petőfi, hanem egy még most is élő hajdu-böszörményi ember szerezte.

—

Képes könyv czimü humoros rajzkötetre hirdet előfizetést Londesz Elek hirlapiró társunk. Midőn a megjelenendő kötetet az olvasó közönség szives figyelmébe ajánljuk, megjegyezzük; hogy a tehetséges fiatal irónak „Kain" czimü első müve nem közönséges feltünést keltett annak idején. A könyv Karácsonyra fog megjelenni diszes kiállitásban. Előfizetési ára; 50 kr. Az előfizetési pénzek a „Debreczen" szerkesztőségébe küldendők: Londesz Elek nevére. A könyv élé már azért is fokozottabb érdekkel nézünk, mert humoros dolgokat helyez kilátásba — a humor ere pedig meglehetősen gyengén csörgedezik a magyar irodalom, másként önben dus mezején.

—

Jegyzék-naptárak. A Légrádi testvérek kiadóhivatalában (Nádor utcza 7.) ujabban a következő naptárak jelentek meg: Tanitók naptára — sok érdekes tanügyi tudnivalókkal — ára: 1 frt 20 kr. Közhasznu kis naptár — ára 24 kr. s végül a Jegyzék-napló mindenki számára, mely a naptári részen kivül tartalmazza a központi hivatalok és egyébb intézetek jegyzékét, az uj magyar pénzek ábráit, az uj pénzre vonatkozó hasznos tudnivalókat, pénz átszámitási táblázatot, bélyegilletéki táblákat, bélyeg- és illetékszabást, kivonatot a postai- és távirdai szabályokból, a fő dhitel- és biztositó intézetek jegyzékét, a méter-mérték-rendszer felosztását, a különböző régi rendszerü mértékekre való átszámitására szolgáló táblázatokat, a különböző hőmérők fokainak összehasonlitó táblázatát, kamattáblázatot, sorsolási naptárt, Budapest kerületeinek jegyzékét, Budapest utczáinak és tereinek betüsorosos jegyzékét, az egész évre szóló jegyzék naplót és nagyszámu hirdetést.

—

CSARNOK.

Aforizmák.

Irta: **Sz. Buday Etel.**

Ma oly rendkivüli bánat gyötör, mit nem értenek meg mások, ugy osztatlan sulya százszorosabban nyomja szived, mintha akad, ki bánatod felfogja s veled érez résztvevőn; igy már egyrészét bánatod sulyának elveszi.

—

Könnyebben lehet az orkánnak gátat vetni, mint a rossz hir terjedésének.

Hamarább megállithatod a folyót medrében, mint a rosszakaratu emberek bántalmazó nyelvét.

—

Nagyobb érdem megtériteni egy bünöst, mint száz jót az igaz uton megtartani.

A jóság némileg önérdemünk: de a szépség Isten adománya.

—

Rendesen az üres fejüek hordják oly fent fejöket, mint a szem nélküli buzakalászok.

—

Fát kérgéről, leveléről — embert külsejéről lehet megösmerni; mert kellemes külsőjü, rendes öltözetü ember, ritkán gonosz és rifkán aljas szenvedélyeknek rabja.

—

A nő jóhirnevének ragyogása hasonlit csillaghoz, mit könnyen homályosithat el egy kis felhő foszlány is, mely oly szürke ködként lebeg rajta, mint a világgá bocsátott gyanu a nő hirnevén, mi többé fel nem ragyoghat; mert nem tünik el a gyanu árnya, mint felhő foszlány a légürbe, hanem örök homályt vet a nőre, akár érdemli, akár sem.

—

A szenvedés edzi a lelket s mint a csiszolás a gyémántot, értékesiti.

—

Nehéz óráinkba ösmerhetjük meg, ki az igaz barát.

Csak az lehet igazán boldog, ki boldogtalan is volt.

—

Nemesen érző szülőknek, gondos nevelés mellett sem lesz mindég nemesen érző gyermekei, ugy ellenben lehetnek elvetemedett szülőknek a legjellemesebb gyermekei; mert nem mindig igaz az, hogy a gyümölcs nem esik messze fájától; azért se jó, se rossz tulajdonságait a szülőknek ne keressük gyermekeiben — habár az öröklés elfogadható tan is: de mely nem mindig válik be bebizonyult igazságnak.

—

Ki az agságot tiszteli, az önmagát is tiszteli meg.

—

Szülő tisztelő gyermekből válik a honnak hasznos polgára.

—

A barátság meghittségével vissza élni, egy a rablással: de még nagyobb bün, mint anyagi kárt okozni, mert a megsértett bizalmat soha többé nem lehet vissza adni.

—

A rendkivüli szép nők, kik szépség hirében állanak, ritkán érdeklődnek mások iránt; mert elvannak telve önmagokkal s még kedvesökben is önimádásokat szeretik.

Szerkesztői üzenetek.

L. Az a bizonyos római, akire Lukács ur hivatkozott valószinüleg Regulus Marcus Attilius volt akit 256-ban Kr. e. a karthagóiak foglyul ejtettek, s kit midőn elküldtek Rómába mint a béke mellett szószólót a békekötés ellen beszélt s visszatért a fogságba, mert becsületszavát vették, hogy vissza fog térni. Ott azután meg is ölték a karthagóiak. Csakhogy Lukáciu csak hiszi magát a nagy rómaiak utódjának, tényleg egy fin de siecle-beli agitator szinész, aki ezt a dolgát üzletszerüleg csinálja. **M. N.** Érdekes kötete a „Kleinseitner Geschichten". Magyarra nincs leforditva. **Vidéki.** Szent-Királyinál kitünő ilyenféle dolgokat vásárolhat. **Ibsenista.** Verseket is irt. Meg is jelentek egy kötetben. **Katonafi.** Szadova egy csehországi falu a Bisztricz partján. 66-ban a königgraetzi csatában a poroszok bevették. **Diák.** Pedig tudhatná. Quarnero az adriai tenger egyik legszebb öble. **Sz. Z.** A csinos dolgozatnak legközelebb sorát ejtjük. **M. P.** Annak is. **Spanyol.** Riojá-t Riogha-nak kell kiejteni. Az argentinai szövetség egyik uyugati állama. **Matild.** Pákh Albert inditotta meg a „Vasárnapi Ujság-"ot. 1854. Márczius 5-én. Főmuukatársa Jókai volt **K.. R.** Egyenesen a pénzügyigazgatósághoz kell fordulnia. **X.** Szintén. **Politikus.** Örvendünk, hogy tetszik. Nem árulhatjuk el, hogy ki irja. Befolyásos komoly szavu politikus. **Arvácska.** Bizony ez nem volt helyes, hogy engedte magát megcsókolni — de ő meg élhetetlen lett volna, ha meg ne tette volna. Ne tetszett volna rá agit adni. **Niger.** Őrült zagyvalék az egész novella. Bizony ha csak ilyent képes nyujtani „tehetsége javával" jobb ha leteszi a tollat. **Nem poéta.** Igaza van. Van sok ember az életben, akinek poetikusabb a lelkülete mint egy csomó verset iró embernek. **Hadházi.** Tudósitásait szivesen vesszük. **Kis leány.** Arany ama versének a czime „A tetétleni halmon". A másikénak pedig „Az utólsó főpap" Forditás Frankl után. **Egy ur aki fogadott.** Megnyerte. „Az apostol"-t csakugyan Beranger irta. **Nagyravágyó.** Bizony ilyenféle versekkel hiába vágyik nagyra.

—

Debreczeni Városi szinház.

I. Idénybérlet 42. szám. Páros. **II. Kis bérlet 2. szám** Páros.

Ma Szerdán 1892. November hó 16-án: bérlet folyamban:

Harmadszor:

A Pont Biquet család.

Franczia vigjáték.

Holnap Csütörtökön 1893. November hó 17-én a **„Csokonai kör"** ünnepélye miatt a SZINHÁZ ZÁRVA.

Szinházi müsor.

Pénteken: Szünet.

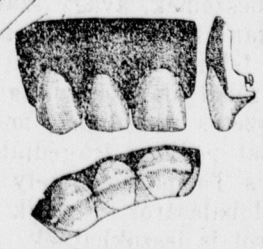
Szombaton: Proletárok, Csiky halálának évfordulójára.

Vasárnap: Szerencsefia.

Nyilt-tèr *)

Amerikai fogász — mint assistens segédkezésével kapocs-lemez nélküli **műfogak** és rugany nélküli fémlemezü **fogsorok.** Tartós czement-, ezüst- és **aranyplombok.**

Operatiók teljes érzéstelenités mellett

Univ. med. **Dr. Tihanyi Sámuel**

fogorvosi műterme

Debreczen. N.-Várad-utcza 2084. sz. I. e.

Jutányos, szabott árakon
kaphatók
Szabó Lajos fiai
czégnél:

Divatos női ruhaszövetek,

franczia flanelek, Kasán. Moldon,

legujabb ruhadiszek,

fekete divatkelmék,

szines és fekete selymek,

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek ruhácskák és felöltők

Normal gyapju és pamut alsó-ingek,

ujjasok és nadrágok

téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk:

Brassói és Gácsi posztókban

takarók és lópokróczokban.

A budapesti villamos vasut részvényei
már most is nagy keresletnek örvendenek.

Megbizásokat ezen értékpapirra már most elfogadok, ugyszintén mindenféle

tőzsdemegbizást

a legjutányosabb feltételek mellett.

Mindennemü értékpapir vétele éel-s árusitása napi árfolyam mellett.

Előlegeket nyujtok értékpapirokra.

Brandl Arnold
bank- és váltóháza

Budapest, Deáktér 1. I-em.

Wodiáner-féle palota.

Felüditési készülékek
Dr. Müller főtörzs orvos.

orvosi vevény után készitve, orvosok által jó sikerrel használva és ajánlva idős és fiatal emberek gyengeségei ellen, melyek idegbomlás, **titkos fiatalkori vétkek, és kicsapongásokból** származtak, melyeknek következményei **ideges hátgerinc fájdalmak, a kezek és lábak ideges reszketése.** Visszaadják az elgyengült test ifjukor erejét s ruganyosságát. Különösen ki van próbálva, mint **erősitő szer, ideg és nemi gyengeség** (Impotenzia) ellen. Ára simeritő orvosi használati utasitással 3 frt 10 kr, postán 25 kiral több. A valódi készülékek egyedül: **St. Georgs-Apoth. Wien V. Wimmergasse 33.** kaphatók, hova az irásbeli megrendelések intézendők.

fogak észszerü ápolására kitünő készitmény

Orvosilag megvizsgálva! Törvényileg védve!

Salvator Glycerin Zahn-Crème

diszes tokban darabonként 30 kr. gyógyszertárakban, illatszer-raktárakban; valamint a Salvator-Stearin-gyertyák elárusitási helyén.

Iroda: „Salvator", Bécs I., Heidenschuss 1

Nincs többé köhögés.

Mell és tüdőbaj ellen.

Dr. med. **FÁYKIS**

Szepesi kárpáti növénykivonata

Egy üveg ára használati utasitással **75 kr. CZUKORKA** 1 dobozzal 35 kr 1 csomag 20 kr. **THEA** Egy csomaggal 50 kr. kis 25 kr. Tizenöt év óta legjobb eredménynyel használtak köhögés rekedtség, katarrhus, hörghurut, náthaláz (influenza), szükmellüség, tüdőgyuladás stb. ellen, Eredetiben kapható **Fáykiss József „nagy Kristóf"-hoz** czimzett gyógyszertárában Budapesten továbbá Dr Török Józsefnél, király u. 12. Debreczenben: Rotschnek Emil Tamássy Béla Balázs Ödön és Tóth Béla gyógyszerész uraknál. 1

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek

A debreczeni
agyag- és porczellán kályhagyár
a hazai kályhák között eddig legjobb fütőképességü és igen tetszetős külsejü

cserépkályhái

kaphatók gyári árakon, dijmentesen a házhoz szállitva és felállitva

Lichtenstein József

vaskereskedőnél

DEBRECZENBEN, Piacz- és Czegléd-utcza sarkán, a Debr. első tararékpénztár épületében, aki árlappal is kivánatra ingyen szolgál.

Ugyanott dúsan felszerelt raktárában kaphatók gyári árakon a legkitünőbb minőségü **vaskályhák** fa és szén fütésre, mindennemü **gazdasági, épület** s. t. b. **felszerelések**, különösen nagy raktár **gyári árakon takarékkonyhákban és tüzhelyekben, konyhafelszerelésekben és főzőedény**-kben.

Csak **akkor valódi**, ha a háromszögü palaczk az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papiron) van elzárva.

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztitott

DORSCH

MÁJOLAJ
Maager Vilmostól
BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és **könnyü emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánltatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősitését, a test sulyának gyarapodását, a nedvek javitását, valamint általában a vér tisztitását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint** és kapható a gyári raktárban **Bécsben III/3. ker., Heumarkt 3.** valamint **az osztr. magyar monarchia legtöbb gyógyszertárában,**

DEBRECZENBEN: Mihálovits István dr. Rothschnek Emil, Tóth Béla gyógyszerész uraknál és Rickl József Zelmos, Geréby Fülöp kereskedésében. Főraktár és főelárusitás az osztrák-magyar monarchia részére: **MAAGER VILMOS Bécs.** III/3, Heumarkt 3.

Minden világkiállításon a legnagyobb érdemekkel kitüntetett, fanyar csersavtartalmu

mánesi vörös borokat

(Magyarország legnemesebb borai) és abból készült

COGNACOT

(2 től 15 évesig) a mostani **válságos** és **járványos** időben mindenkinek legjobban ajánlom. **Muszka-Magyarádi fehér asztali bor** az 1811. évtől kezdődőleg szintén a legnagyobb választékban. Árjegyzékkel és próba minta küldeménynyel szivesen szolgálok.

Tisztelettel

DOMANY JÓZSEF

cs. és kir. oszt. magy.
csász kir. és szerb kir. udv. szállító és szőlőbirtokos **ARADON.**

Debreczenben: képviselve Dömsödy Ferencz ur által.

A telefon hálózatba való belépés megkönnyitése végett rövid időre is lehet előfizetni.

Bővebb felvilágositás nyerhető

A TELEFON KÖZPONTI IRODÁBAN

Czegléd-utczán 31. szám alatt.

Fa-eladás.

A nagyváradi l. sz. főtisztelendő Káptalan tulajdonát képező szentpéterszegi erdő fatömege folyó évi november hó 22-én, zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Az árverés a nevezett napon d. e. 10 órakor a sas utcza 8. száma alatt lévő erdőhivatalban lesz megtartva, ugyanitt a részletes árverési feltételek megtekinthetők.

A zárt ajánlatokban a megajánlandó vételár összege betüvel és számmal határozottan kiirandó s ezen összeg 10%-je bánatpénzül csatolandó; tartozik továbbá ajánlattevő kijelenteni, hogy az eladási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti. Az igy kiállitott ajánlatok az árverés megkezdéséig Erdélyi Károly urad. pénztárnoknál nyujtandók be, később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Nagyváradon, 1892. november hó 12-én.

Török László s. k
kápt. urad. közp. erdész.

(Utánnyomás nem dijjaztatik.)

Deczember 1-től NAGY KARÁCSONYI KIÁLLITÁS. Külön teremben.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy nagy raktáru

női és férfi divatüzletünk

mellé egy a legmagasabb igényeknek is megfelelő, legujabb divatu, igen szép mintákkal dusan ellátott

első debreczeni

előnyomda és rajzmüintézetet

teljesen berendeztünk, a hol a legszebb rajzokkal szolgálhatunk.

Külön rajz utáni megrendeléseket szintén elvállalunk.

Ujolag ajánljuk **női divat-, rövid-, szövött- és bélés,** továbbá **csipke- és paszomány-áruinkat,** valamint **férfi-, női- és gyermek-fehérneműeket, chiffon-, vászon- és kanavészok,** saját készitményü **rajzolt, megkezdett és himzett kézimunkákat, czipke- és szövet-függönyöket,** valamint mindenféle kézimunkához szükségeltető kellékeket.

Minden czikk a megjegyzett szabott olcsó áron adatik el.

Egyedüli gyári raktárt tartunk helyben a hirneves

Bedronek-féle mellszobrokból.

Árjegyzéket kivánatra bérmentve küldünk.

Sok évi tapasztalatok a fővárosi elsőrangu előkelő üzletekben lehetővé tették uj vállalatunknál, hogy különösen a t. hölgyközönség nagymérvben fokozódott igényeihez képest rendezzük be üzletünket s bátran mondjuk, hogy sem áru, sem ár tekintetében más helybeli czégek velünk nem versenyezhetnek. Csak egy próba meggyőződtet mindenkit állitásunk valódiságáról.

Magunkat ajánlva, vagyunk teljes tisztelettel

STEINER és WITTMANN

főpiacz, Miskolczyné urnő házában, a vármegyeház mellett, a Frohnerrel szemben.

Deczember 1-től nagy karácsonyi kiállitás. Külön teremben.

Deczember 1-től NAGY KARÁCSONYI KIÁLLITÁS. Külön teremben.

SZŐNYEGEK,

függönyök, ágy- és asztal-teritők

butorszövetek, viaszkos vásznak

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI czégnél.

Nemcsak **kolera ellen,** hanem **mindig** ajánlható.

Kapható **csakis a legfinomabb füszer** és **csemege-áru** kereskedésekben,

TRADE MARK

VERO COGNAC

Prima Società Fiumana
per importazione transatlantica
FIUME

gyógyszertárakban, **gyógyfü** kereskedésekben és **kávéházakban.**

Tényleg tiszta borkivonat.

Nyomatott a kiadótulajdonos (Vértesi Arnold) Debreczeni Ellenőr könyvnyomdájában.